

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 170/2021-36

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Cdo 170/2019 z 18. februára 2020 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 8. februára 2021 domáha vyslovenia porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušiť a vrátiť mu vec na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ v procesnom postavení žalovaného bol stranou sporu o vydanie bezdôvodného opatrenia s príslušenstvom vedeného Okresným súdom Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 21 C 442/2015. Súd prvej inštancie rozsudkom č. k. 21 C 442/2015 z 27. júna 2017, čo sa týka istiny, žalobe vyhovel v plnom rozsahu a žalobcom priznal i úrok z omeškania od 15. augusta 2012 do zaplatenia, vo zvyšku žalobu zamietol a žalobcom priznal plnú náhradu trov konania.

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 6 Co 7/2018 z 21. februára 2018 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobcom priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

4. Sťažovateľ podal proti rozsudku odvolacieho súdu dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 420 písm. b) a písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), a tiež z § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

5. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa odmietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že dovolací súd sa nevysporiadal s jeho námietkami, na ktoré mal prihliadať „ex lege“ (v čase vydania prvoinštančného, ako i odvolacieho rozhodnutia nebol sťažovateľ zapísaný v zozname advokátov, teda predmetné rozhodnutia všeobecných súdov smerovali na strane žalovaného proti neexistujúcemu subjektu, čo podľa neho spôsobuje taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, preto mali sudy konanie zastaviť).

7. Sťažovateľ namieta, že k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru došlo i tým, že okresný a krajský súd rozhodli bez náležitého zistenia skutočného stavu, nevykonali ním navrhované dôkazy a vykonané dôkazy nesprávne vyhodnotili.

8. V ďalšej časti ústavnej sťažnosti formuluje sťažovateľ výhrady proti právnomu posúdeniu jeho právnej veci okresným súdom a krajským súdom a celá jeho argumentácia smeruje proti záverom, ktoré tieto sudy prijali vo svojich meritórnych rozhodnutiach.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd, poukazujúc na svoju doterajšiu judikatúru, považuje za potrebné zdôrazniť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné sudy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, sústavu ktorých završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a jeho práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie základného práva sťažovateľa vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom (čl. 48 ods. 2 ústavy) napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

11. Ústavný súd poukazuje predovšetkým na to, že vo vzťahu k namietanému postupu najvyššieho súdu v konaní, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého uznesenia, nie je ústavná sťažnosť žiadnym spôsobom odôvodnená, preto ju ústavný súd nemohol podrobiť ústavnému prieskumu.

12. Ústavný súd tiež zdôrazňuje, že predmetom ústavného prieskumu v tejto ústavnej sťažnosti je vzhľadom na už uvedené výhradne napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, a argumentáciou sťažovateľa vo vzťahu k rozhodnutiam okresného súdu a krajského súdu sa nezaoberal.

13. Argumentáciu sťažovateľa uvedenú v ústavnej sťažnosti možno považovať vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru za ústavnoprávne relevantnú v tej časti, v ktorej namieta, že sa najvyšší súd nevysporiadal s jeho námietkou, že v čase vydania prvoinštančného, ako i odvolacieho rozhodnutia nebol sťažovateľ zapísaný v zozname advokátov, a teda predmetné rozhodnutia všeobecných súdov smerovali na strane žalovaného proti neexistujúcemu subjektu, čo podľa neho spôsobuje taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, preto mali sudy konanie zastaviť.

14. Ústavný súd preskúmal napadnuté uznesenie dovolacieho súdu a zistil, že sťažovateľ napadol dovolaním odvolacie rozhodnutie krajského súdu, pričom jeho prípustnosť vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. b) a f) CSP, ako aj z § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

15. Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že sťažovateľ v dovolaní namietal pasívnu legitímáciu žalovaného [§ 420 písm. b) CSP] s tým, že úschova kúpnej ceny nebola zrealizovaná so sťažovateľom ako advokátom v súlade s výkonom jeho advokácie. Súd prvej inštancie nemal podľa jeho názoru postupovať podľa § 43 Občianskeho súdneho poriadku, ale žalobu pre neodstrániteľnú vadu zamietnuť. Naplnenie tohto dovolacieho dôvodu sťažovateľ odvodil z nedostatku jeho pasívnej vecnej legitímácie ako žalovaného.

16. Dovolací súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia uvádza:

„... procesnou subjektivitou strany konania sa rozumie spôsobilosť mať procesné práva a povinnosti, ktoré zákon priznáva strane. Právna úprava procesnej subjektivity je obsiahnutá v § 61 CSP a má ju ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti, inak len ten, komu ju priznáva zákon. Procesná subjektivita vyplýva z hmotnoprávných predpisov. Ustanovenie § 7 Občianskeho zákonníka upravuje spôsobilosť fyzických osôb mať práva a povinnosti, u právnických osôb to je ustanovenie § 19 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Od procesnej subjektivity je potrebné odlišovať vecnú legitímáciu, či už pasívnu alebo aktívnu. Vecnú legitímáciu má ten, kto je podľa hmotného práva nositeľom uplatneného práva alebo povinnosti. Vecná legitímácia a jej nedostatok je z hľadiska prípustnosti dovolania právne bezvýznamná.“

17. Najvyšší súd uviedol, že v posudzovanej právnej veci za žalovaného bola označená fyzická osoba podnikateľ (advokát) s vlastnou právnou subjektivitou, t. j. spôsobilý subjekt byť účastníkom v občianskoprávných vzťahoch, spôsobilý subjekt byť aj stranou civilného sporového konania (§ 61 CSP, predtým § 19 Občianskeho súdneho poriadku). Prípadný nedostatok vecnej legitímácie nie je podľa dovolacieho súdu dôvodom prípustnosti dovolania; môže mať za následok len nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nie prípustnosť dovolania (poukazuje napr. na R 34/1993, ako aj ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 152/2011, 3 Cdo 293/2008, 4 Cdo 103/2012, 5 Cdo 441/2014, 5 Cdo 13/2016, 6 Cdo 10/2012).

18. Dovolací súd uviedol, že nemožno preto prijať názor sťažovateľa, že konanie pred súdom prvej inštancie, resp. odvolacím súdom trpelo vadou podľa § 420 písm. b) CSP, a dospel k záveru, že prípustnosť dovolania z § 420 písm. b) CSP nevyplýva.

19. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd zistil, že dovolací súd odôvodnil odmietnutie dovolania sťažovateľa vo vzťahu k § 420 písm. f) CSP tým, že dospel k záveru, že odvolacie rozhodnutie nie je poznamenané sťažovateľom namietanou vadou, keďže v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nedostatočné zistenie skutkového (skutočného) stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nezakladá vadu zmysle § 420 písm. f) CSP (1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017).

20. V súvislosti s tou časťou odôvodnenia napadnutého uznesenia, v ktorej najvyšší súd, argumentujúc ustálenou judikatúrou, uvádza, že pri posudzovaní dovolania podľa § 420 písm. f) CSP sa procesným postupom rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariača možnosti jej aktívnej účasti na konaní, poukazuje ústavný súd svoje nedávne rozhodnutia (nálezy sp. zn. I. ÚS 116/2020 a sp. zn. II. ÚS 120/2020) a ich závery, z ktorých vyplýva potreba prehodnotenia judikatúry najvyššieho súdu vo vzťahu k posudzovaniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

21. Ústavný súd rešpektuje, že je výlučnou právomocou najvyššieho súdu rozhodnúť o splnení podmienok na uskutočnenie dovolacieho konania, poukazuje však na podľa jeho názoru neprimerane reštriktívne stanovený rámec, keď dovolací súd uskutoční meritórny prieskum v prípade namietanej vady konania podľa § 420 písm. f) CSP. Uvedené nič nemení na tom, že v posudzovanom prípade dospel ústavný súd k záveru o ústavnej akceptovateľnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu i vo vzťahu k odmietnutiu dovolania sťažovateľa uplatneného podľa § 420 písm. f) CSP, vychádzajúc z rozsudku odvolacieho súdu, z odôvodnenia ktorého vyplýva (bez toho, aby ho ústavný súd podrobil svojmu prieskumu), že ani prípadný meritórny prieskum dovolacím súdom by sťažovateľovi s najväčšou pravdepodobnosťou nepriniesol priaznivejší výsledok.

22. V súvislosti s nesprávnym právnym posúdením veci podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolací súd uviedol, že sa sťažovateľ nestotožnil so skutkovými a právnymi závermi, na ktorých odvolací súd založil svoj rozsudok, avšak ani pri prístupe k jeho dovolaniu podľa obsahu tohto procesného úkonu (§ 124 ods. 1 CSP) nedokázal ustáliť, konkrétne ktorú právnu otázku mal na mysli v rámci argumentácie, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Z dovolania podľa názoru najvyššieho súdu nevyplýva, vo vzťahu ku ktorému rozhodnutiu dovolacieho súdu došlo k judikatúrnemu odklonu v riešení tej otázky, ktorú mal na mysli, preto dovolací súd dospel k záveru, že argumentácia sťažovateľa je nedostatočná a ním uvádzané dovolacie dôvody nie sú v podanom dovolaní vymedzené spôsobom zodpovedajúcim § 431 až § 435 CSP. Vzhľadom na to nemohol pristúpiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu.

23. Stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (m. m. II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej, alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (m. m. IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). O takýto prípad však v prejednávanej veci nejde.

24. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia možno vyvodit', že najvyšší súd odmietnutie dovolania sťažovateľa primeraným spôsobom odôvodnil, pričom tento jeho záver nemožno považovať za arbitrárny. Ústavný súd pri preskúmaní napadnutého uznesenia nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup dovolacieho súdu, t. j. postup, ktorý by nemal oporu v zákone. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že najvyšší súd ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil, ako dospel k záveru o nesplnení podmienok prípustnosti dovolania v rámci sťažovateľom vymedzených dovolacích dôvodov. Právne závery, ktoré viedli najvyšší súd v konečnom dôsledku k odmietnutiu dovolania podľa § 447 písm. c) a f) CSP, majú oporu nielen v aplikovaných ustanoveniach Civilného sporového poriadku, ale i v judikatúre najvyššieho súdu, na ktorú v odôvodnení napadnutého uznesenia poukazuje.

25. V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd ako súd dovolací nevykonával v právnej veci sťažovateľa dokazovanie, a teda námietku sťažovateľa (navyše nijako neodôvodnenú) považuje ústavný súd za neopodstatnenú.

26. Z uvedeného vyplýva, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a základným právom podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení.

27. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné, a preto ústavnú sťažnosť pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

28. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. marca 2021

Peter Molnár
predseda senátu